

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1626

Narrationis virtutes. Capvt XV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68724](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68724)

Ultima est *ἡλικία*, quæ res gestas non tam docet, quam exaggerat.

Ex ijs perspicuus fiet narrationis usus, siquidem in genere demorstratio, ut in laudatione personæ utendum *καταδιγῆσει*, & *δεικνύειν*, cum tota res narratiua sit, sed non exili filo pertexenda, verum magnis, & colucentibus styli gemmis decoranda.

In concionibus, & Chrijs, seu orationibus, & scientiæ, & quæstionis, nulla est *ἡλικία*, aut primaria narratio, sed eius vicem implet generalis propositio. Variæ tamen sunt *παράδιγῆσεις*.

Propositio generalis implet vicem narrationis.

Concionum & Chrijs narrationes quæ & Narrationis v. sui in Chrijs Concione Generetudis & cat.

In genere iudiciali opus est semper narratione, nisi constet omnino de re gesta in re accusatore, & reum. Sed ea pro prudentia oratoris locum nonnunquam mutat, vbi aliqua ante constitutionem causæ præiudicia, & similia sunt amolienda. Aliqua etiam retinet, alia immutat, alia colorat, alia inuertit, alia exaggerat pro causæ, & rei necessitate.

In genere deliberatiuo non est vbi que necessaria *ἡλικία*, si constet de re, de qua deliberatur. Sin autem, & *ἡλικία* plerunque, & *ἀρτί-ἡλικία* utendum est, *consilium resq; locustq; dabit*. Nunc narrationis in viuere sumptu vitia, & virtutes consideremus.

Narrationis vitia ostendit.

CAPVT XIV.

Prolixitas narrationis inerti fluius similis.

Primum, est prolixitas, quam, ut ait D. Gregor. Nazianz. ad Helladium rebus mestis maxime oportet, non verbis, aut verbis fit, vbi quis se viriliter expedire non potest, sed vt iners fluuius lutum, & cœnum turbidis aquis agrè volurat: res querit ab o-uo, vbi nihil est opus, frigida, & oriosa adiuncta confectatur, quæ languida, & inacenti oratione non sine rudio prosequitur.

Secundum, Parentheses crebræ, & longæ, quæ sermonem institutum aliud trahunt, distrahunt que non sine multis ineptijs.

Tertium, ambiguitas verborum, sententiarumque, vt si quis dicat, aiit Pyrrhum Romanos hoc pralio fudisse. Quis inde victor, quis victus intelligi potest?

Quartum, nimia personarum, rerumque multitudo, & confusio, vno veluti impetu sensibus obiecta, animum confundit auditoris. Distendere oportet paulatim narrationem,

nec omnia eiusdem membra in nodum contrahere.

Quintum, quicquid incredibile, & fabulis simile præter communem naturam, præter morem, & rationes, atque vias agendi.

Sextum, Dictio humilis, oblcura, improprio.

Septimum, Dissolutio sine ylo decore, nexu, & articulis.

Octauum, Eiusdem verbi crebra, & inepta repetitio.

Narrationis virtutes.

CAPVT XV.

Contra Narrationem decent virtutes.

Timor tabula

Prima, expedita breuitas, in qua nihil tamen mancum, nihil concisum, & decurtatum videatur, neq; enim putes te semper Timantis tabulas auditoribus obijcere, in quibus plus intelligendum erat, quam pingereur; si vis intelligi, narrare oportet, sed caue, ne longas periodos, vbi nihil opus est, curiosus hic ffectes; breuitas percommoda conficietur simplicibus verbis, semel vnaquaque re dicenda, nulli rei, nisi vt dilucidè dicas seruido.

Secunda perspicuitas, qua oratio, vt pellucidus amnis fluit, & ea fit vsitatis verbis, proprijs, dispositis, aut circumscriptione conclusa, aut intermissa, aut concisione verborum.

Tertia, probabilitas est in genere, si non minus compta oratio, atq; expolita, si est auctoritas, & pondus in verbis, si sententiæ, vel graues, vel apte opinionibus hominum & moribus.

Narrationis probabilitas, ex quindecim rebus petita.

CAPVT XVI.

In specie quindecim enumerantur à Cicerone, quæ ad probabilitatem spectent, & à Maioragio his vulgaribus exemplis illustrantur, quæ in iuuentutis gratiam hic subijcere non erit superuacaneum.

Primo, personæ in quibus considerantur nomen, natura, victus, fortuna, habitus, affectio, studia, consilia, facta, casus, orationes.

Ii 3

No-